

PS313

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ИЗМЕРВАНИЯ

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Лектор: Проф.д-р Татяна Коцева

АНОТАЦИЯ

Курсът по **Психологически измервания** е задължителен за студенти по Психология ОКС Бакалавър и цели студентите да придобият базови теоретични знания за измерването в психологията, основни статистически понятия и подходи, качествата валидност и надеждност на тестовете, айтемния анализ, видовете тестове за измерване на интелигентност, личностови въпросници, проективни методики.

На семинарите студентите се запознават със широко разпространени тестове и практикуват работа с тях в SPSS среда. Получават се практически знания и умения за въвеждане на данни от психологически изследвания и тестове в SPSS, за прекодиране, съставяне на нови променливи, описателна статистика, корелационни анализи, тестове за надеждност и други статистически процедури, както и за интерпретацията на данните.

По време на курса студентите получават практическа задача – самостоятелно провеждане на тест сред извадка от хора, обработка на резултатите – средни, стандартни отклонения, проверка на хипотези, интерпретация на резултатите и представянето им по време на изпит.

ЦЕЛИ

Основна цел на дисциплината е студентите да усвоят базови теоретични знания за измерването в психологията, както и практически умения за работа с тестове и обработка на резултатите от тях.

След завършване на курса студентите следва:

- Да познават основните качества и свойства на измерването в психологията;
- Да познават основните типове скали, използвани в психологическите изследвания;
- Да познават основните тестове и тяхното приложение в различни области;
- Да познават и разбират основни статистически подходи и техники за анализ на данни от психологически изследвания и тестове;
- Да получат практически умения за проверка на хипотези и за описателен статистически анализ и интерпретация на данни от психологически изследвания и тестове.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината се изучава в V семестър. Предполага основни познания по дисциплините: "Увод в психологията", "Експериментална психология", "Психология на личността", "Въведение в статистиката".

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	Общ
Психология	Задължителна	6	30	30		60	30		30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Лекции

Тема 1. Същност на измерването в психологията. Кратка история. За и против измерването в психологията. Класическа теория за измерването. Видове психологическо измерване. 3 ч.

Тема 2. Типове скали - номинална, ординална, интервална, пропорционална, Ликъртова. Основни свойства. 3 ч.

Тема 3. Конструирание на тест. Видове психологически тестове. Основни понятия в психологическото тестиране. Основни принципи. 2 ч.

Тема 4. Норми и стандартизация на тест. Типове нормиране. Проблеми. Критерийно основани тестове. **Експертна оценка.** Същност и форми. 3 ч.

Тема 5. Базисни статистики при тестирането. Видове променливи. Честотно разпределение. Нормално разпределение. Централно-гранична теорема. Симетрично и асиметрично разпределение. Ескцес. Персентили и персентилни рангове. Размах. Средна аритметична стойност. Дисперсия. Стандартно отклонение. Z-стойност. Проверка на хипотези. 4 ч.

Тема 6. Надеждност. Грешка на измерването. Класическа тестова теория. Теория за отговорите на тестове. Методи за изчисляване на надеждността на теста. 3 ч.

Тема 7. Валидност. Типове валидност: видима, съдържателна, критерийна, прогностична. Коефициент на валидност и коефициент на детерминация. Конвергентни и дискриминантни доказателства. 3 ч.

Тема 8. Писане и оценка на тестови айтеми. Формати на айтемите. Техники за писане на айтемите. Айтемен анализ. Теория за отговаряне на тестови въпроси. **Есе-тестове.** 2 ч.

Тема 9. Личностови въпросници. Стъпки за изграждане на личностови въпросници. Фалшификация и социална желателност на отговорите. Видове личностни въпросници. Минесота многофазен личностов въпросник. Калифорнийски личностов въпросник. Въпросник на Айзенк. Скали за положителни личностни черти и пр. 2 ч.

Тема 10. Проективни личностни тестове. Кратка история. Тест на Роршах. ТАТ. Словесно-асоциативен тест. Тест на Гудинъф „Нарисувай човек“. Семантичен диференциал на Осгуд. 2 ч..

Тема 11. Запознаване с основите на SPSS. Запознаване с SPSS. Създаване на матрица за пренос на данни. Въвеждане на данни от анкетни карти и тестове. Прекодиране и групиране в интервали. Описателна статистика – средни, стандартни отклонения и др. Корелации, тест за надеждност. Проверка на хипотези и интерпретация на данни. Интерпретация на данни и извеждане на изводи. 3 ч.

Упражнения – практическа работа с тестове в SPSS.

1. Запознаване с SPSS. Въвеждане на данни от анкетни карти и тестове в SPSS.
2. Създаване на нови променливи чрез прекодиране и групиране в интервали.
3. Подреждане, филтриране, претегляне.
4. Описателна статистика – средни, стандартни отклонения и др.
5. Корелации, надеждност.
6. Проверка на хипотези и интерпретация на данни.

7. Запознаване с основни тестови методики за измерване на постижения, личностови въпросници и пр.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Изпитната оценка се изгражда от три компонента, всеки от които дава една трета от оценката:

- ❖ Активно участие на семинарните занятия, чрез практическа работа с SPSS, въвеждане, подготовка на данни, графично представяне и анализиране на данни от тестове - 10%
- ❖ Самостоятелна работа с тест, обработка на резултатите и представянето им – 20%
- ❖ Писмен семестриален изпит – тест върху конспекта – 70%

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Алексиева Е.. Разработване на тестове за проверка и оценка на знания, София: Софттрейд, второ преработено и допълнено издание. 2000
2. Венедиков, Й. Статистика, социология и още нещо.... София. Инф. Обслужване. 1992
3. Гоев, В. Статистическа обработка и анализ на информацията от социологически, маркетингови и политически изследвания със SPSS. София: УИ „Стопанство“. 1996.
4. Игов, И. Психологически тестове за наемане на работа и кандидатстване. 1993.
5. Калинов, К. Статистически методи в поведенческите и социалните науки. София: Нов български университет. 2010
6. Каплан, Р., Д. Сахъзо. Психологическо тестиране. София: Изток-Запад. 2013
7. Карагъзов, И. Диагностика на отклоненията в психическото развитие. Велико Търново: Унив. Изд. 1993
8. Коен, Б., Р. Брук Лий. Основи на статистиката за социалните и поведенческите науки. София: Изток-Запад. 2013
9. Коцева, Т. 2021. *Лекционен курс по Психологически измервания*. БСУ. Учебни материали в Мудъл.
10. Стаменкова, Н. 2005. Психологически измервания. Курс лекции. ВСУ
11. Харалампиев, К. Работа с данни в SPSS. София: Унив.ИЗД.“Св.Кл.Охридски“. 2009
12. Щетински, Д. Измервания и анализ в поведенческите и социалните науки. София: Акад. Изд. „Проф. М. Дринов“.2005

ЦЕНТЪР ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

PS313

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ИЗМЕРВАНИЯ

Лектор: проф. д-р Татяна Коцева

Тема 1. Същност на измерването в психологията. Кратка история. За и против измерването в психологията. Класическа теория за измерването. Видове психологическо измерване.

Тема 2. Типове скали - номинална, ординална, интервална, пропорционална, Ликъртова. Основни свойства.

Тема 3. Конструирание на тест. Видове психологически тестове. Основни понятия в психологическото тестиране. Основни принципи.

Тема 4. Норми и стандартизация на тест. Типове нормиране. Проблеми. Критерийно основани тестове. **Експертна оценка.** Същност и форми.

Тема 5. Базисни статистики при тестирането. Видове променливи. Честотно разпределение. Нормално разпределение. Централно-гранична теорема. Симетрично и асиметрично разпределение. Ескцес. Персентили и персентилни рангове. Размах. Средна аритметична стойност. Дисперсия. Стандартно отклонение. Z-стойност. Проверка на хипотези.

Тема 6. Надеждност. Грешка на измерването. Класическа тестова теория. Теория за отговорите на тестове. Методи за изчисляване на надеждността на теста.

Тема 7. Валидност. Типове валидност: видима, съдържателна, критерийна, прогностична. Коефициент на валидност и коефициент на детерминация. Конвергентни и дискриминантни доказателства.

Тема 8. Писане и оценка на тестови айтеми. Формати на айтемите. Техники за писане на айтемите. Айтемен анализ. Теория за отговаряне на тестови въпроси. **Есе-тестове.**

Тема 9. Личностови въпросници. Стъпки за изграждане на личностови въпросници. Фалшификация и социална желателност на отговорите. Видове личностни въпросници. Минесота многофазен личностов въпросник. Калифорнийски личностов въпросник. Въпросник на Айзенк. Скали за положителни личностни черти и пр.

Тема 10. Проективни личностни тестове. Кратка история. Тест на Роршах. ТАТ. Словесно-асоциативен тест. Тест на Гудинф „Нарисувай човек“. Семантичен диференциал на Осгууд.